

Kolekcja grafiki i rysunku na zamku w Suchej Beskidzkiej

Renesansowy zamek w Suchej Beskidzkiej, popularnie nazywany Małym Wawelem, zaliczany jest do najpiękniejszych zabytków Małopolski. W chwili obecnej, poprzez mieszczące się w jego wnętrzach instytucje o charakterze kulturalnym i oświatowym – Muzeum Miejskie Suchej Beskidzkiej i Miejski Ośrodek Kultury – zamek, przy którym działa Zespół Muzyki Dawnej im. Gaspere Castiglione oraz Galeria Sztuki, Wyższa Szkoła Turystyki i Ekologii, stanowi centrum życia kulturalnego zarówno miasta, jak i regionu babiogórskiego. W przyziemiu obiektu siedzibę ma również Restauracja i Hotel Kasper Suski.

Patrząc z perspektywy dziejów, przypomnijmy, że od drugiej połowy XVI w. zamek w Suchej Beskidzkiej był siedzibą pięciu rodów szlacheckich: Castiglione-Suskich, Komorowskich, Wielopolskich, Branickich i Tarnowskich oraz szczególnie ważnym miejscem, które w istotny sposób wpłynęło na rozwój polskiej nauki i kultury, zwłaszcza w XIX i XX w. Wówczas na zamku funkcjonowała jedna z najcenniejszych bibliotek prywatnych w kraju, znana jako „Zbiory Biblioteczno-Muzealne Hrabów Branickich i Tarnowskich w Suchej”. W zasobach biblioteki znajdowały się niezwykle cenne zbiory archiwaliów, poloników, starodruków, inkunabułów, rękopisów wraz z autografami królów polskich, grafiką historyczną, zbiorami archeologicznymi i malarstwem europejskim. Korzystali z nich wybitni polscy historycy, prawnicy, badacze.

W architektonicznym rozwiązaniu renesansowej bryły suskiego zamku widać wpływy pobliskiego Krakowa; pierwowzorem budowli był zamek na Wawelu. Bezpośrednią i najbardziej czytelną analogią są oczywiście krzyżanki z charakterystycznymi tokańskimi kolumnami, zdobiące od strony dziedzińca południowe i zachodnie

skrzydła obiektu. Nie można również pominąć znaczenia zamku jako centrum administracji dóbr szlacheckich dla rozwoju gospodarczego Suchej i regionu babiogórskiego.

W kontekście dziedzictwa kulturowego suski zamek jest bez wątpienia najstarszym, zachowanym do chwili obecnej pomnikiem dziejów, liczącej

Korczak. Nowy gospodarz Suchej przeprowadził rozbudowę skromnego dworu w okazałą rezydencję magnacką w stylu renesansowym, wzorując się na zamku królewskim w Krakowie. Za czasów Piotra Komorowskiego Sucha stała się administracyjnym i gospodarczym centrum dóbr, zwanych później „państwem suskim”, nic więc dziwnie-

1. Fragment zamku w Suchej Beskidzkiej (fot. Barbara Wozniak)

2. Ekslibris z herbem rodu Branickich ze zbiorów Muzeum Miejskiego Suchej Beskidzkiej

3. Juliusz Kossak, studium portretowe Aleksandra Branickiego, ok. 1872 r., akwarela, ołówki (w zbiorach Muzeum Narodowego w Warszawie)

już ponad 600 lat Suchej Beskidzkiej. Od chwili lokacji, czyli 1405 r., do drugiej połowy XV w. Suchą władał ród Strzałów. Wiadomo, że ponad sto lat później właścicielami dóbr suskich byli Słupscy i dopiero 8 lutego 1554 r. Stanisław Słupski sprzedał Suchą pochodzącemu z Italii złotnikowi krakowskiemu Gaspere Castiglione, który przez małżeństwo z Jadwigą Słupską wszedł w związku rodzinne ze szlachtą oświęcimską i uzyskał tytuł szlachecki. Około 1558 r. wybudował dwór, który dał początek obecnemu zamkowi. Był to typowy dwór alkierzowy, przypominający dwory w Jeżowie i Wieruszycach, nieliczne zachowane do dzisiaj przykłady polskich rezydencji rycerskich o charakterze obronnym.

Na przełomie XVI i XVII w. Sucha wskutek wykupu i zastawów weszła w skład posiadłości Komorowskich z Żywca. W 1608 r. właścicielem Suchej został Piotr Komorowski herbu

2

go, że jej dziedzic powziął zamiar, by utworzyć tutaj również samodzielną parafię – w latach 1613-1630 wznosił kościół, klasztor i zespół siedmiu kaplic. Po bezpotomnej śmierci Piotra Komorowskiego jego dobra przejął bratanek Krzysztof Komorowski, którego jedyną córką Konstancja